

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 178/08-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť M. K., L., a M. B., M., obaja t. č. vo väzbe, zastúpených advokátom JUDr. J. K., M., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Úradu hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti sp. zn. ČVS: PPZ-86/HCP-OV-2007 z 15. novembra 2007 a 30. novembra 2007 a uzneseniami Okresnej prokuratúry Michalovce č. k. 1 Pv 494/07-67 z 3. januára 2008 a č. k. 1 Pv 494/07-68 z 3. januára 2008 a základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 0 Tp 67/2007 zo 17. novembra 2007 a uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 5 Tpo 38/2007-62 z 30. novembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. K. a M. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. januára 2008 doručená sťažnosť M. K., L., a M. B., M., obaja t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. K., M., vo veci namietaného porušenia ich základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uzneseniami Úradu hraničnej a cudzineckej polície Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, odboru vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti (ďalej len „odbor vyšetrovania“) sp. zn. ČVS: PPZ-86/HCP-OV-2007 z 15. novembra 2007 a 30. novembra 2007 a uzneseniami Okresnej prokuratúry Michalovce (ďalej len „okresná prokuratúra“) č. k. 1 Pv 494/07-67 z 3. januára 2008 a č. k. 1 Pv 494/07-68 z 3. januára 2008 a základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0 Tp 67/2007 zo 17. novembra 2007 a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Tpo 38/2007-62 z 30. novembra 2007.

Z obsahu sťažnosti okrem iného vyplýva:

„Uznesením vyšetrovateľa MV SR, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti Košice, ČVS: PPZ-86/HCP-OV-2007 zo dňa 15. novembra 2007 bolo vznesené obvinenie sťažovateľom v 1. aj v 2. rade pre zločin prevádzachstva podľa § 355 ods. 2, písm. a) Tr. zákona, na tom skutkovom základe, že doposiaľ nestotožnení páchatelia z okresu Michalovce v období mesiacov marec - apríl 2007 v blízkosti ukrajinsko-slovenskej štátnej hranice medzi hraničnými prechodmi Vyšné Nemecké - Ubl'a spoločným konaním za finančnú odmenu organizovali nedovolené prekročenie štátnej hranice SR z ukrajinskej strany a následnú prepravu doposiaľ presne nestotožneného počtu ilegálnych migrantov - občanov tretích krajín bez platných cestovných dokladov cez Michalovce v košickom kraji a ďalší ich prevoz cez územie Slovenskej republiky k západným hraniciam s cieľom umožniť im dostať sa do rôznych krajín západnej Európy. (...)

Proti hore cit. uzneseniu sťažovatelia v lehote podali sťažnosť v ktorej poukázali na nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia. Uznesenie je vydané v rozpore s § 206 ods. 3 Tr. poriadku. Uznesenie o obvinení musí obsahovať označenie osoby, voči ktorej

sa znáša obvinenie, opis skutku s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za ktorých k nemu došlo tak, aby skutok nemohol byť zamenený s iným skutkom. (...) Opis skutku v uznesení o vznesení obvinenia je všeobecný, neurčitý a zameniteľný s iným. (...)

Na základe sťažnosti sťažovateľov vyšetrovateľ podľa § 174 ods. 1 Tr. poriadku uznesením zo dňa 30. novembra 2007 vydal opravné uznesenie, kde opravil podstatné náležitosti pôvodného uznesenia o vznesení obvinenia. (...)

Proti hore cit. uzneseniu sťažovateľa podali sťažnosť a poukázali na nezákonnosť napadnutého uznesenia. Podľa § 174 ods. 1 Tr. poriadku je možné opraviť pisárske chyby a iné zrejme nesprávnosti. Opravy, ktoré urobil vyšetrovateľ v napadnutom uznesení sú dôkazom toho, že nejde o pisárske chyby ani iné zrejme nesprávnosti, ku ktorým došlo pri vyhotovení uznesenia. (...) Vyšetrovateľ týmto opravným uznesením zo dňa 30. novembra 2007 len priznal, že uznesenie o vznesení obvinenia zo dňa 15. novembra 2007 neobsahuje formálne a materiálne náležitosti tak, ako vyžaduje zákon. (...)

Aj napriek hore uvedeným skutočnostiam prokurátor OP Michalovce uznesením sp. zn. 1 Pv 494/07-67 zo dňa 03. 01. 2008 zamietol sťažnosť sťažovateľov. (...)

Prokurátor OP Michalovce uznesením sp. zn. 1 Pv 494/07-68 zo dňa 03. 01. 2008 zamietol tiež sťažnosť sťažovateľov proti opravnému uzneseniu vyšetrovateľa. (...)

Už v návrhu na vzatie do väzby prokurátor dôvody preventívnej väzby zdôvodňuje tým, že sťažovatelia sú nezamestnaní a je obava, že budú pokračovať v trestnej činnosti. Dôvody kolúznej väzby prokurátor zdôvodňuje tým, že sťažovatelia odmietli vypovedať a nedoznávajú sa k trestnej činnosti. (...)

Sudca pre prípravné konanie akceptoval takto zdôvodnený návrh na vzatie do väzby a uznesením Okresného súdu Michalovce sp. zn. 0 Tp/67/2007 zo dňa 17. 11. 2007 boli sťažovatelia vzatí do väzby z dôvodov § 71 ods. 1, písm. b), c) Tr. poriadku. Dôvody kolúznej väzby sudca pre prípravné konanie zdôvodnil tým, že vzhľadom na charakter trestnej činnosti a postoj obvinených k ich obvineniu a celkovú dôkaznú situáciu hrozí obava, že by mohli pôsobiť na svedkov, atď. Dôvody preventívnej väzby sudca pre prípravné konanie zdôvodnil tým, že hrozí obava, že obvinení budú pokračovať v trestnej činnosti, že táto činnosť je dobre platená, že sťažovatelia sú bez zamestnania, atď. (...)

Proti hore cit. uzneseniu sťažovateľa podali sťažnosť, kde poukázali na nezákonnosť

napadnutého uznesenia. Novelou trestného poriadku od 01. januára 2006 je sudca pre prípravné konanie, ktorý rozhoduje o väzbe, povinný preveriť vznesené obvinenie (§ 71 ods. 1 Tr. poriadku), sudca musí skúmať skutkové náležitosti obvinenia. Opis skutku v šiestich prípadoch je všeobecný za použitia neurčitých termínov, čo je v rozpore s § 206 ods. 3 Tr. poriadku, ale hlavne s článkom 17 ods. 2 Ústavy SR. (...) Vznesené obvinenie je vydané tiež v rozpore s článkom 5 ods. 1 Európskeho dohovoru. (...)

Sudca pre prípravné konanie vôbec neskúmal formálne a materiálne náležitosti uznesenia o vznesení obvinenia. (...)

Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 5 Tpo 38/2007-62 zo dňa 30. novembra 2007 zamietol sťažnosť sťažovateľov. Krajský súd si osvojil právne názory okresného súdu, čo sa týka dôvodov väzby a poukázal na jediný racionálny dôkaz t.j. na informácie získané použitím ITP t. j. prepisy záznamov telekomunikačných činností. Tvrdím, že je nemožné zdôvodniť kolúžnu a preventívnu väzbu jedine prepismi záznamov telekomunikačných činností. Pritom tieto prepisy z časového hľadiska sa vôbec nezhodujú so skutkom, ktorý mali sťažovatelia spáchať v 6-tich prípadoch. (...)

Dovolím si poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Tz 3/03 zo dňa 17. júla 2003, ktorým súd zamietol sťažnosť prokurátora pre porušenie zákona. V tomto prípade išlo o rovnaký skutok obvinenia. (...)

Napadnutými rozhodnutiami porušovateľov boli porušené základné ústavné práva sťažovateľov garantované v článku 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy SR, tiež v článku 5 ods. 1 dohovoru.

Všetky vytykané nedostatky procesného ako aj hmotno-právneho charakteru sú jednoznačným porušením ústavou zaručeného práva, že nikoho nemožno stíhať alebo vziať do väzby ináč, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý upravuje zákon.

Záverom vyhlasujem, že súhlasím, aby Ústavný súd SR pri prejednávaní tejto sťažnosti upustil od ústneho pojednávania.“

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia žiadali, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„1. MV SR, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti uznesením ČVS: PPZ-86/HCP-OV-2007 zo dňa 15. novembra

2007, porušil základné právo M. K. a M. B. podľa článku 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. MV SR, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti uznesením ČVS: PPZ-86/HCP-OV-2007 zo dňa 30. novembra 2007, porušil základné právo M. K. a M. B. podľa článku 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Okresná prokuratúra v Michalovciach uznesením sp. zn. 1 Pv 494/07-67 zo dňa 03. 01. 2008, porušila základné právo M. K. a M. B. podľa článku 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,

4. Okresná prokuratúra v Michalovciach uznesením sp. zn. 1 Pv 494/07-68 zo dňa 03. 01. 2008, porušila základné právo M. K. a M. B. podľa článku 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

5. Okresný súd Michalovce uznesením sp. zn. 0 Tp/67/2007 zo dňa 17. 11. 2007, porušil základné právo na osobnú slobodu M. K. a M. B. podľa článku 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

6. Krajský súd Košice uznesením sp. zn. 5 Tpo 38/2007-62 zo dňa 30. novembra 2007, porušil základné právo na osobnú slobodu M. K. a M. B. podľa článku 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

7. Uznesenie MV SR, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti, Košice, ČVS: PPZ/86/HCP-OV-2007 zo dňa 15. novembra 2007 zrušuje.

8. Uznesenie MV SR, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, odbor vyšetrovania obzvlášť závažnej trestnej činnosti, Košice, ČVS: PPZ/86/HCP-OV-2007 zo dňa 30. novembra 2007 zrušuje.

9. Uznesenie Okresnej prokuratúry Michalovce, sp. zn. 1 Pv 494/07-67, zo dňa 03. 01. 2008 zrušuje.

10. Uznesenie Okresnej prokuratúry Michalovce, sp. zn. 1 Pv 494/07-68, zo dňa 03. 01. 2008 zrušuje.

11. Uznesenie Okresného súdu Michalovce, sp. zn. 0 Tp/67/2007 zo dňa 17. 11. 2007

zrušuje a Okresnému súdu Michalovce prikazuje, aby prepustil M. K. a M. B. neodkladne z väzby na slobodu.

12. Uznesenie Krajského súdu Košice, sp. zn. 5 Tpo 38/2007-62 zo dňa 30. novembra 2007 zrušuje.

13. M. K. a M. B. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia vsunie 5.144,- Sk, ktorú sú porušovatelia povinní vyplatiť právnemu zástupcovi advokátovi JUDr. J. K. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu (2 úkony po 2.382,- Sk a 2 režijné paušály po 190,- Sk).

Vzhľadom na to, že sťažovatelia sú v súčasnosti vo väzbe, tak žiadam o prednostné vybavenie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

(...)

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní;

(...).

Pri prerokovaní časti sťažnosti, ktorou sťažovatelia namietali porušenie uvedených práv uzneseniami odboru vyšetrovania sp. zn. ČVS: PPZ-86/HCP-OV-2007 z 15. novembra 2007 a 30. novembra 2007, uzneseniami okresnej prokuratúry č. k. 1 Pv 494/07-67 z 3. januára 2008 a č. k. 1 Pv 494/07-68 z 3. januára 2008 a uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 67/2007 zo 17. novembra 2007, ústavný súd vychádzal z princípu subsidiarity svojho konania o sťažnostiach namietajúcich porušenie základných práv alebo slobôd, v dôsledku ktorého je o nich ústavný súd oprávnený konať len vtedy, keď sťažovatelia nemajú k dispozícii účinný právny prostriedok nápravy pred iným orgánom štátu. Ústavný súd už predtým rozhodol, že nemá právomoc konať o návrhu fyzickej osoby alebo

právnickej osoby na vyslovenie porušenia jej základných práv, ak im poskytuje ochranu právny poriadok použitím opravného alebo iného právneho prostriedku pred iným orgánom verejnej moci (obdobne napr. I. ÚS 1/97, II. ÚS 250/03, III. ÚS 51/07).

Vo vzťahu k namietaným uzneseniam odboru vyšetrovania ústavný súd uvádza, že na základe podaného opravného prostriedku (sťažnosti) bola na ich preskúmanie v prvom rade príslušná okresná prokuratúra, ktorá napadnuté uznesenia preskúmala a dospela k záveru, že sťažnosti sťažovateľov neboli dôvodné, a preto ich uzneseniami z 3. januára 2008 zamietla.

Ústavný súd zároveň zastáva názor, že sťažovatelia budú mať možnosť v ďalšom priebehu trestného konania tvrdiť a preukazovať, že sa trestného činu nedopustili a že v súvislosti s ich obvinením došlo k porušeniu označených základných práv. Vzhľadom na túto skutočnosť nie je v právomoci ústavného súdu poskytnúť sťažovateľom ochranu ani proti uzneseniam okresnej prokuratúry o zamietnutí ich sťažností proti rozhodnutiam odboru vyšetrovania týkajúcich sa vzneseného obvinenia. Ako to totiž vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda ak ochranu týmto právam a slobodám neposkytujú všeobecné súdy. Pokiaľ nebude trestné stíhanie voči sťažovateľom zastavené a bude podaná na nich obžaloba, bude v právomoci príslušného všeobecného súdu poskytnúť im ochranu. To zároveň vylučuje právomoc ústavného súdu (obdobne I. ÚS 69/07).

Napokon ústavný súd konštatuje, že obdobné platí aj vo vzťahu k namietanému uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 67/2007 zo 17. novembra 2007 o vzatí sťažovateľov do väzby. Ani na preskúmanie zákonnosti a ústavnosti tohto uznesenia nemal ústavný súd vychádzajúc zo znenia čl. 127 ods. 1 ústavy právomoc. Toto ustanovenie limituje hranice právomoci ústavného súdu a všeobecných súdov rozhodujúcich v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, a to tým spôsobom, že ochrany základného práva a slobody sa na ústavnom súde možno domáhať v prípade, ak túto ochranu nemôžu poskytnúť všeobecné súdy. Je nepochybné, že pred právomocou ústavného súdu vo vzťahu k namietanému uzneseniu okresného súdu tu stále existoval iný (krajský) súd, ktorý na základe podanej sťažnosti bol v prvom rade povinný poskytnúť ochranu označeným

právam sťažovateľov, ktorých porušenie namietali.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, III. ÚS 290/06, III. ÚS 288/07).

Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovatelia namietali porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 5 Tpo 38/2007-62 z 30. novembra 2007. Uvedeným rozhodnutím krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 67/2007 zo 17. novembra 2007, na základe ktorého boli sťažovatelia vzatí do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

V sťažnosti smerujúcej proti označenému uzneseniu okresného súdu právny zástupca sťažovateľov tvrdil, že napadnuté rozhodnutie považuje za nezákonné poukazujúc na nedostatočné a chabé dôvody vznesenia obvinenia, ktoré sú jedným zo zákonných predpokladov vzatia osoby do väzby podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku. Právny zástupca sťažovateľov zároveň namietal nedostatočné dôvody preventívnej väzby, pričom vyslovil názor, že väzba z tohto dôvodu nemôže byť opodstatnená len preto, že jeden zo sťažovateľov je nezamestnaný, alebo preto, že ďalší z nich má záznam v registri trestov. V sťažnosti boli predstreté aj argumenty sťažovateľov proti kolúznej väzbe v tom smere, že na jej uvalenie nestačí charakter trestnej činnosti, z ktorej boli sťažovatelia obvinení, či predpoklad, že pobytom na slobode by marili vyšetrovanie, a to či už vzájomným ovplyvňovaním, či ovplyvňovaním svedkov. Okrem toho právny zástupca sťažovateľov poukázal na iné rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo zrušené prvostupňové rozhodnutie o vzatí iného obvineného stíhaného za obdobný skutok do väzby, pričom bol prijatý písomný sľub a tento obvinený bol prepustený na slobodu. Na základe toho sťažovatelia žiadali, aby krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu o ich vzatí do väzby, aby ich ihneď prepustil na slobodu a aby alternatívne prijal nahradenie väzby písomným sľubom alebo dohľadom, prípadne peňažnou zárukou.

O tejto sťažnosti, ktorú v mene sťažovateľov podal ich právny zástupca, rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5 Tpo 38/2007-62 z 30. novembra 2007 tak, že ju zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia krajský súd stručne uviedol podstatu napadnutého uznesenia okresného súdu a veľký priestor venoval prezentácii argumentov sťažovateľov obsiahnutých v ich sťažnosti.

Z odôvodnenia tohto rozhodnutia okrem iného vyplýva:

„Obvinení namietajú vymedzenie skutkov v uznesení o vznesení obvinenia. Krajský súd takto uplatnené námietky považuje za nedôvodné, pretože opis skutkov, ako sú uvedené vyšetrovateľom v uznesení o vznesení obvinenia zo dňa 15. 11. 2007 je dostatočne konkrétny. Vyplýva z neho tak miesto, ako aj čas, ale aj spôsob konania páchatel'ov. Treba preto uviesť, že opis skutkov je rámcom, ktorý určuje hranice trestného stíhania a v priebehu vykonávaného dokazovania orgánmi činnými v trestnom konaní môže byť ešte upresnený. V tejto súvislosti treba mať ale na zreteli, že dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu predpokladá existenciu faktov, alebo informácii, ktoré by objektívnemu pozorovateľovi umožnili úsudok o tom, že konkrétna osoba mohla spáchať trestný čin, pričom jeho dôvodnosť závisí vždy od všetkých okolností každého konkrétneho prípadu. Až v priebehu ďalšieho konania dôjde v rámci vykonávaného dokazovania k zisteniu, či podozrenie voči obvineným je opodstatnené. Z uvedeného vyplýva, že pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu obvinenými, v nadväznosti na rozhodnutie o väzbe obvinených stačí vyšší stupeň pravdepodobnosti a nie je potrebné, aby trestná činnosť bola spoľahlivo preukázaná, ako sa to vyžaduje v prípade uznania viny súdom. Dôvodnosť podozrenia nie je totožná s rozhodnutím o vine.

Obvinení M. K., M. B. (...) spochybňujú dôkazy uvedené v uznesení o vznesení obvinenia, najmä informácie získané použitím ITP, že sú všeobecné a nemajú dôkaznú silu. Krajský súd v nadväznosti na uvedené považuje preto za potrebné uviesť, že dokumentácia a dokazovanie trestnej činnosti organizovanej v spojení s cudzinou bez použitia ITP je takmer nemožná. Práve naopak, zákonným využitím ITP možno pomerne presne a objektívne zaznamenať sledované skutočnosti. Pomocou tejto techniky dochádza k dokumentácii situácie na mieste činu, vrátane jednotlivých etáp sledovaného deja tak, ako tomu bolo v posudzovanej trestnej veci. Sledovaný dej policajnými orgánmi našiel

napokon svoje vyjadrenie v skutkových zisteniach, ktoré tvoria obsah uznesenia o vznesení obvinenia.

Krajský súd zistil, že informačno-technické prostriedky boli použité v súlade so zákonom a preto záznam získaný pri takomto použití je dôkazom. Medzičasom došlo aj k prepisu záznamom do písomnej podoby, ktoré tvoria súčasť vyšetrovacieho spisu.

Krajský súd dospel k záveru, že u obvinených existuje reálna obava zmarenia objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie, vzájomným pôsobením spoluobvinených, ktorá zakladá dôvod väzby obvinených v zmysle ust. § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že spôsob komunikácie obvinených M. K., M. B., (...) prostredníctvom mobilnej telefónnej siete ako účinného prostriedku pri páchaní posudzovanej trestnej činnosti, ako je zaznamenaný v doslovných prepisoch záznamov telekomunikačných činností svedčí pre záver o dôvodnej obave zo vzájomného pôsobenia spoluobvinených v snahe klamlivým spôsobom prezentovať skutočnosti závažné pre trestné stíhanie a tak vlastne mariť ich objasnenie a dokumentáciu orgánmi činnými v trestnom konaní, najmä pokiaľ ide o ustálenie okruhu páchatel'ov, ich identifikáciu, ale aj konkrétne konanie.

Rovnako je reálna obava z pokračovania v trestnej činnosti obvinenými M. K., M. B., (...) zakladajúca dôvod väzby obvinených v zmysle § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por., keďže obvinení sú dôvodne podozriví nie z ojedinelého protiprávneho konania, ale z trestnej činnosti v páchaní ktorej mali pokračovať dlhší čas. Vzhľadom na povahu a charakter uvedenej trestnej činnosti je zrejmá a nepochybná snaha obvinených takýmto spôsobom získať majetkový prospech, pričom je irelevantné, či má ísť o hlavný a jediný zdroj príjmu obvinených, alebo o ďalší príjem z trestnej činnosti. Zo zadokumentovaných dôkazov totiž vyplýva, že finančná výhoda, ktorú mali páchatelia získať pre seba organizovaním nedovoleného prekročenia štátnej hranice SR a Ukrajinskej republiky nelegálnymi migrantami predstavuje 250 - 350 USD za osobu, pričom páchatelia sa zmieňovali v priebehu komunikácie o možnom mesačnom príjme až 160.000,- Sk.(...)

V súlade so stavom veci a zákonom postupoval procesný sudca, keď neprijal písomný sľub na nahradenie väzby u obvinených M. K. (...) a rovnako aj ponúknutú peňažnú záruku na nahradenie väzby obvineného M. B., pretože vzhľadom na povahu prejednávaneho

prípadu, jeho závažnosť, tieto inštitúty nie sú dostatočné na nahradenie väzby obvinených M. K., M. B. (...).“

V prípadoch, keď sa ústavný súd zaoberal možným porušením základného práva na osobnú slobodu v zmysle čl. 17 ústavy rozhodnutím súdu konajúceho o zákonnosti väzby, konštatoval, že otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie dohovoru (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05).

Požiadavka zákonnosti väzby podľa vnútroštátneho zákona („lawfulness“), na ktorú odkazuje čl. 5 ods. 1 dohovoru (pozri pojmy „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“ a „zákonné“), je podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) primárna. Ak dohovor odkazuje na vnútroštátne právo, ako je to v čl. 5, rešpektovanie tohto práva je integrálnou súčasťou záväzkov zmluvných štátov (Lukanov c. Bulharsko z 20. marca 1997, § 43, I. ÚS 382/06).

Ústavný súd zastáva názor, že z čl. 17 ods. 2 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (III. ÚS 271/07).

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

(...)

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 72 ods. 2 Trestného poriadku vziať do väzby možno len obvinenú fyzickú osobu. Uznesenie o vzatí do väzby sa musí odôvodniť aj skutkovými okolnosťami. O väzbe rozhoduje súd a v prípravnom konaní na návrh prokurátora sudca pre prípravné konanie. Pred rozhodnutím o vzatí alebo nevzatí obvineného do väzby musí byť obvinený vypočutý.

Po tom, čo ústavný súd podrobil konfrontácii námietky sťažovateľov obsiahnuté v ústavnej sťažnosti a rozhodnutie krajského súdu, proti ktorému námietky smerovali, s cieľom zistiť dopad tohto rozhodnutia na základné právo sťažovateľov na osobnú slobodu a na ich právo na slobodu a bezpečnosť, dospel k záveru, že sťažnosť v tejto časti je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (v posudzovanom prípade ide o krajský súd rozhodujúci o zákonnosti väzby) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Ústavný súd konštatuje, že v napadnutom uznesení sa krajský súd s náležitým dôrazom vysporiadal s námietkami sťažovateľov, pričom v odôvodnení rozhodnutia tieto ich námietky predostrel a následne krok za krokom vysvetlil podstatu výrokovej časti svojho rozhodnutia. Poukázal na to, že zadovážené a vykonané dôkazy, ktoré

aj konkretizoval, svedčia o dôvodnom podozrení, že skutky, z ktorých sú sťažovatelia obvinení, boli aj spáchané a majú znaky skutkovej podstaty zločinu prevádzačstva formou spolupáchateľstva podľa § 20 a § 355 ods. 2 písm. a) Trestného zákona. Okrem toho krajský súd ozrejmil sťažovateľom, že za účelom naplnenia dikcie § 71 ods. 1 Trestného poriadku v súvislosti s odôvodnenosťou uvalenia väzby postačuje vyšší stupeň pravdepodobnosti spáchania skutku obvinenými, pričom poukázal na rozdiel medzi dôvodnosťou podozrenia a rozhodnutím o vine.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že krajský súd dôvody kolúznej väzby [§ 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku] a preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] odôvodnil aj skutkovými okolnosťami tak, ako si to vyžaduje § 72 ods. 2 Trestného poriadku. Opodstatnenosť uvalenia kolúznej väzby videl krajský súd aj v spôsobe komunikácie medzi sťažovateľmi, a to prostredníctvom mobilného telefónu ako prostriedku použitého pri páchaní trestnej činnosti. S tým podľa názoru krajského súdu úzko súvisela aj pravdepodobnosť vzájomného ovplyvňovania sa za účelom marenia vyšetrovania. Takéto úvahy krajského súdu považuje ústavný súd za legitímne a celkom logické, pretože vzhľadom na povahu dôvodov vzneseného obvinenia (v danom prípade zločin prevádzačstva spáchaný formou spolupáchateľstva), charakter a spôsob páchania trestnej činnosti ide o takú konkrétnu skutočnosť, ktorou krajský súd mohol odôvodniť väzbu. Navyše v prípade sťažovateľov išlo o prvotné rozhodnutie týkajúce sa zákonnosti väzby, keď vplyv charakteru a závažnosti trestnej činnosti na rozhodnutie súdu je výrazný, na rozdiel od nasledujúcich rozhodnutí súdu týkajúcich sa ďalšieho trvania väzby.

Ústavný súd je zároveň toho názoru, že aj odôvodnenie krajského súdu týkajúce sa preventívnej väzby sťažovateľov treba chápať ako dostatočné. Krajský súd totiž s poukazom na zákonné znenie konštatoval, že obava z pokračovania v trestnej činnosti je daná aj tým, že bolo preukázané, že sťažovatelia ju páchali dlhší čas a že vzhľadom na jej povahu bola pozorovateľná aj snaha sťažovateľov získať z nej nemalý majetkový prospech, pričom podľa zistenia krajského súdu mala táto skutočnosť vyplynúť aj z komunikácie uskutočnenej medzi sťažovateľmi.

V neposlednom rade sa krajský súd vo svojom rozhodnutí zaoberal aj požiadavkou sťažovateľov o nahradenie väzby písomným sľubom či peňažnou zárukou, keď uviedol, že rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie o ich neprijatí bolo správne odvolávajúc sa na závažnosť prerokúvaného prípadu, pri ktorom sa nahradenie väzby týmito inštitútmi javilo ako nepostačujúce.

Úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd. Z uvedeného dôvodu ústavný súd nemôže zasahovať do skutkových a právnych záverov týchto všeobecných súdov, ak ich z danej perspektívy možno pokladať za udržateľné.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovatelia uviedli v predmetnej sťažnosti, sa ústavný súd nedomnieva, že by z tohto rozhodnutia vyplývala jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru.

Prezentovaná konštatácia bola podkladom na záver ústavného súdu premietnutý do výrokovvej časti tohto uznesenia.

Keďže ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2008

